

Marriage satisfaction and forgiveness in people who continue their marriage after infidelity

Aldatma sonrası evliliğini sürdüren kişilerde evlilik doyumu ve affetme

Bülent Gündüz¹
Özlem Çelik²

Abstract

In this study, marital satisfaction and forgiveness processes were investigated in the quantitative and qualitative dimensions of those who persisted in marriage after deceit. In the quantitative aspect of the research, marital satisfaction and forgiveness variables were examined in terms of gender, duration of marriage, and time spent on deception. In the qualitative dimension, the response to the allegation is discussed under the themes of the deception's contribution to forgiveness, dealing with the deception process, the process after forgiveness and the forgiveness of marriage. While the study group quantitative consisted of 41 women and 8 men volunteers, the qualitative dimension was realized on 5 women and 5 men volunteers. The data were collected using the Personal Information Form Marriage Satisfaction Scale, the interpersonal Motivation Scale for suicide and the open-ended questionnaire developed by the researchers which helps interpreting and grading. According to the quantitative results of the study, marital satisfaction and forgiveness scores did not differ according to gender, duration of marriage, and time spent on cheating. According to qualitative analysis, it is seen that deceived men and women give different emotional reactions; The most irritating situation in deception is that someone

Özet

Bu çalışmada aldatma sonrası evliliğini sürdüren kişilerde evlilik doyumu ve affetme süreçleri nicel ve nitel boyutta incelenmiştir. Araştırmanın nicel boyutunda aldatma sonrasında evlilik doyumu ve affetme değişkenleri cinsiyet, evlilik süresi ve aldatmanın üzerinden geçen süre değişkenleri çerçevesinde incelenmiştir. Nitel boyutta ise veriler aldatmaya verilen tepki, aldatanın affetmeye katkısı, aldatma süreciyle baş etme, affetme sonrası süreç ve affetme-evlilik doyumu temaları altında ele alınmıştır. Nicel boyutun çalışma grubunu 41 kadın, 8 erkek oluştururken nitel boyut gönüllü 5 kadın, 5 erkek üzerinde gerçekleştirilmiştir. Veri toplama aracı olarak, Kişisel Bilgi Formu, Evlilik Doyum Ölçeği, Suça İlişkin Kişiler Arası Motivasyon Ölçeği ve araştırmacılar tarafından geliştirilen yorumlama ve derecelendirme sorularından oluşan açık uçlu anket formu kullanılmıştır. Araştırmanın nicel sonuçlarına göre, evlilik doyumu ve affetme puanlarının cinsiyet, evlilik süresi, aldatmanın üzerinden geçen süre ve aldatma türüne göre farklılaşmadığı görülmüştür. Nitel analizlere göre ise, aldatılan kadın ve erkeklerin farklı duygusal tepkiler verdikleri; aldatmada en örseleyici olan durumun, bir başkasının eşe tercih edilmesi olduğu; aldatma sonrasında erkeklerin affedilmek için hiç çaba harcamazken kadınların

¹Doç. Dr., Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, gunduz@mersin.edu.tr

²M.A., celikozlem.oc@gmail.com

else is preferred to husband or wife It has been found that after the deception the women have made a lot of effort while the men have made no efforts to be forgiven. In addition, it has been found that the levels of forgiveness of women and men participating in the survey are low.

çok çaba harcadığı tespit edilmiştir. Ayrıca araştırmaya katılan kadın ve erkeklerin affetme düzeylerinin düşük olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Aldatma; evlilik doyumu; affetme; aldatmaya verilen tepki; başaçaıkma.

Keywords: Deception; marriage satisfaction; forgiveness; reaction to deception; coping.

[\(Extended English abstract is at the end of this document\)](#)

Giriş

İnsanın tek başına bir dünya oluşturması oldukça zor ve özel yetenek isteyen, çileli, çetin bir yaşam biçimidir. Denilebilir ki, insan başkalarıyla kurabildiği, sürdürebildiği ilişkiler ölçüsünde vardır. Daha doğrusu kişi insanlar içinde, bazı şeyleri onlarla birlikte yaptığı, paylaştığı ve geliştirdiği bir ilişkiler düzeni içinde bulunduğu ölçüde” ben de varım” diyebilmektedir. İnsan varlığını anlamlı ve geçerli kılan gerçek bu olduğuna göre, insanlarla bütünleşmenin, onlar arasına karışmanın en yalın, en yakın, sağlam ve köklü yolu kadın erkek beraberliğini meşru kılan, toplumca onaylanan karı-koca ilişkisidir. Böylece insan doğal olan temel bir ihtiyacını, doğadışı bir ilişkiyle, yani evlenmeyle gidermiş olur (Özügurlu,1985,s:183-184).

Evlilik bir çocuk yetiştirme, türü sürdürme kurumudur. Türün sağlıklı bir biçimde sürmesi için bu kurum bir zorunluluktur. Her evlilik kendine göre çatışkılarla varlığını sürdürür. Çocuk yetiştirmek için oluşmuş bu kurum çocukları zedeleyen bir kurumdur. Ancak çocuk yetiştirmek için yani türü sürdürmek için daha elverişli bir kurum da yoktur (Timuçin,2003,s:94).Yapılan inceleme sonuçlarına göre gelişmiş ülkelerde erkeklerin %71’i ve Kadınların %79’u evlidir (Goodwin, McGill ve Chandra, 2009, Akt, Çelik,2006,s:250). Bu istatistiksel sonuç göstermektedir ki evlilik ilişkisi istenen, aranan ve çoğu insan tarafından zorluklarına rağmen yürütölmeye çalışılan bir ilişki türüdür.

Evlilik birliğıyle bir araya gelen insanların amacı, fizyolojik, psikolojik ve toplumsal açıdan birbirlerinin ihtiyaçlarını karşılamaktır (Doğan, 2010,s:13).Evlilik doyumu, bireyin evlilik ilişkisindeki gereksinimlerini karşılama derecesine ilişkin algısıdır. Tezer(1996), evlilik doyumunu, bireyin kendi evlilik ilişkisindeki gereksinimlerini karşılama derecesine ilişkin algısı olarak tanımlar.

Evlilikte doyumsuzluk ve yarattığı olumsuzlukların, eşlerin olumlu duyguları ilişki dışı bireylerde arama eğilimini arttırdığı söylenebilir. Evlilik dışında başka bir ilişkisi bulunan kişi, evliliğini kaybetmekten daha az korkuyor ve diğer ilişkinin varlığı ile kendini mutlu hissediyor olabilir (Kankaya,2013,s:93). Aldatmanın nedenleri arasında, evlilik ilişkisinin ya da var olan ilişkinin nasıl olduğu önemli bir yer tutmaktadır. Buna göre; evlilikten alınan düşük tatmin ya da evlilik içerisindeki cinsel ve duygusal ilişkilerin az sayıda ya da düşük kalitede olması, aldatma için bir sebep oluşturabilmektedir. Evlilik dışı ilişki ile ilgili en yaygın kabul gören yüklemelerden biri de evliliklerdeki mutsuzluk ve çatışmalardır(Kantarcı,2009, s:24). Campbell (2009)’e, göre evlilik doyumunda azalma ve cinsel doyumun azalması her ikisi de aldatma ihtimalini arttırmaktadır.

Sungur (2009) aldatmayı sadakatsizliğin kaçınılmaz bir sonucu olarak ortaya çıkan, dürüstlük sınırları dışında kalan söylem ve davranışlar olarak tanımlar. Sadakatsizlik basit bir tanımla, mevcut birliktelik dışında üçüncü kişi/ kişilerle yaşanan duygusal ve/veya fiziksel bir ilişki sonucu mevcut birlikteliğin beklentilerinin ya da standartlarının çiğnenmesidir (Sungur, 2009, s:213). Evlilik dışı bir ilişki (aldatma)evlilik hayatında çok ciddi bir olaydır. Sonuçları genellikle iki kategoriden birine girer. Birincisi, ilişkinin evliliğı yok etme potansiyeli ve ikincisi evlilik üzerindeki duygusal tesiridir (Weeks,Treat,2012,s:272).

Türkiye İstatistik Kurumuna (TİK) göre, 2006 yılında boşanma sebeplerinin en başında aldatma ve aldatılma yer almaktadır (Tortamış, 2014,s: 25). TİK Aile Yapısı Araştırması verilerine dayanan boşanma nedenleri oranlarına göre; erkeğin aldatması erkekler tarafından % 57,6, kadınlar tarafından % 61,5 oranında boşanma nedeni olarak kabul görürken, kadının eşini aldatması, erkekler tarafından % 92 oranında, kadınlar tarafından ise % 86,9 oranında kesin boşanma nedeni olarak görülmektedir (Aktaş,2011,s:28).

Daha önce sadakatsizlik yaşamamış olan pek çok kişi ileride bir sadakatsizlikle karşılaştıkları takdirde bunun tereddütsüz ilişkilerinin sonu olacağını dile getirmektedirler. Ancak, gerçek yaşamda çiftlerin yüzde 60 ile yüzde 75'i sadakatsizliğe rağmen evliliklerine devam etmektedirler(Sungur,2009,s:215). Diğer bir ifadeyle evlilikte doyumsuzluk ve aldatma bir ilişkinin devam edip etmeyeceğinin önemli göstergesi olmasına rağmen tek belirleyici değildir.İlişkiyi sürdücü mekanizmalar, davranışsal ve bilişsel olmak üzere iki grupta ele alınmaktadır. Bilişsel sürdürme mekanizmaları, çiftlerin iyilik hallerini geliştirmek için zihinsel süreçlerini yeniden yapılandırmalarıdır. Davranışsal sürdürme mekanizmaları ise, çiftlerin iyilik hallerini ve ilişkilerini geliştirmek amacıyla davranışlarında gerekli değişiklikler yapmalarıdır(Büyükşahin,2006,s:3-4).

Yukarıda da belirtildiği gibi, evlilikteki aldatma olgusu her zaman ayrılma ya da boşanma süreciyle sonlanmayabilmektedir. İlişkinin devamı konusunda ortaya çıkan davranışlarda farklı etmenler rol oynayabilmektedir. Johnson (1991)'a göre,ilişkiye yapılan ve bir daha ele geçmeyecek yatırımlar, ilişkinin sürdürülmesine yönelik sosyal çevrenin baskısı, evliliği sona erdirmeye sürecinde karşılaşılabilecek zorluklar ve daha uygun seçeneklerin bulunmaması gibi nedenlerle bir ilişkiye bağlı kalınıp, ilişki sürdürülebilir (Bilecen, 2007, s:9).

İlişkiyi devam ettiren bir diğer mekanizma ise affetmedir. Affetme, çiftin aldatmanın olumsuz etkilerinden tamamen kurtulmasının ve ilişkilerinin yeniden canlanmasının vazgeçilmez bir parçasıdır. Affetme, affetmeye konu olan davranışı gerçekleştiren kişiye (çoğu durumda suçluya) yönelik olumsuz düşünce, duygu ve tutumlardan gönüllü olarak vazgeçilmesidir(Weeks,Keçe,2017, s:217-218).Taysi(2007),empati, bağlanma ve özür dilemenin bağışlamayı kolaylaştıran nedenler olduğunubelirtmiştir. Ayrıca ilişki uyumunun yüksek olması ve olumlu yüklemeler bağışlamayıkolaylaştıran, zararın şiddeti ise bağışlamayı olumsuz etkileyen önemli etkenlerdir.Evlilik içinde aldatılmayı affetme konusunda aldatmanın çeşidinin de önemli bir faktör olarak karşımıza çıktığı görülmektedir. Shackelford, Buss ve Bennett (2010)'e göre; erkekler cinsel aldatmayı, kadınlar ise duygusal aldatmayı affetmeyi daha zor bulmaktadırlar. Yerlikaya (2015)'ya göre kadınların %89,6'sı duygusal sadakatsizlikten rahatsız olmakta; erkekler ise iki sadakatsizlik türünden hemen hemen eşit derecede rahatsız olmaktadır.

Anlaşıldığı üzere bir ilişkiyi devam ettiren birçok neden vardır. İlişkiyi bitirme potansiyeli yüksek, olumsuz bir yaşantı olan aldatma sonrasında da birçok evliliğin devam ettiği görülmektedir. Ancak bu evliliklerin devam ediyor olması her zaman aldatmanın affedildiği anlamına gelmemektedir.Gerçek affetmede incinmenin kabul edilmesi ve incinen kişinin affetmeye gönüllü olarak karar vermesi önemli görülmektedir.

Aldatmanın ortaya çıkışı, genellikle bir çift için duygusal açıdan sarsıcı bir olaydır, ancak buna rağmen aldatmaya eşlik eden belirli bireysel ve ilişki faktörleri hakkında çok az şey bilinmektedir (Atkins, Baucom, Yi, ve Christensen, 2005). Literatürde evlilik doyumsuzluğu ve aldatma arasında ilişki kuran çok sayıda çalışma bulunması (örn., Atkins ve ark. 2001; Treas ve Giesen, 2000) bu kavramın aldatmada öncelikli bir risk faktörü olduğunu düşündürmektedir. Bireylerin aldatma olasılığının yüksek olması tahminleri daha az evlilik doyumuna neden olur; eşleri daha rahatsız edici ve güvenilmez hale getirir. Sadakatsizlik ihtimali hem bir neden olabilir hem de evlilik doyumunun bir sonucu. Yani ilişki doyumsuzluğu aldatmanın nedeni olabileceği gibi sonucu da olabilir (Previti ve Almato, 2004).

Ülkemizdeki çalışmalar incelendiğinde araştırmaların ağırlıklı olarak aldatma eğilimi ile ilişkili olarak ele alındığı görülmektedir. Ulaşılabilen literatürde,aldatma eğilimi evlilik doyumu (Kubat, 2012); evlilik ve cinsel doyum (Özcan, 2014); cinsel yaşantılar (Kankaya, 2015); çatışma eğilimi ve evlilik uyumu (Polat, 2006); bağlanma stilleri (Dursun, 2016) ile incelenmiştir. Doğrudan aldatılan

örneklem grubuyla yapılan bir çalışmada Temel(2013)'in, evli kadın ve erkeklerde aldatma tipi-affetme, olumlu duygu-affetme ve baş etme-affetme ilişkilerinde evlilik doyumunun aracı rolünü araştırdığı görülmektedir. Sonuçlara göre, evlilik doyumu, olumlu duygu- affetme ve duygu odaklı baş etme-affetme ilişkilerinde aracı rol oynarken, aldatma tipi-affetme ve problem odaklı baş etme-affetme ilişkilerinde aracı rol oynamamıştır. Diğer bir çalışmada ise Gürbüz(2016),evlilik içinde aldatılan bireylerden üst sosyoekonomik düzeye sahip olanların kendilerini affetmelerinin orta ve altı sosyo-ekonomik düzeye sahip olanlara göre daha yüksek olduğuna işaret etmektedir. Ayrıca, evlilik içinde aldatılan bireylerden güvenli bağlanma biçimine sahip olanların kendilerini affetme puanlarının korkulu bağlanma biçimine sahip olanlara göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. Özgün(2010)'e göre affetme düzeyi arttıkça travma sonrası stres bozukluk puanlarında düşme (iyileşme) meydana gelmektedir.

Aldatma sonrası evliliğini devam ettiren bir örneklem grubunda evlilik doyumu ve affetme ilişkisini ele alan çalışmaların çok az olması söz konusu bu çalışmanın çıkış noktalarından biridir. Bilindiği üzere, aldatılmış bireylere ulaşabilme ve kişilerin çalışmaya gönüllü katılımının zorluğu, araştırma yapma konusundaki en önemli engellerdir. Bunun yanı sıra bu araştırmada nicel ve nitel araştırma desenleriyle çalışılmış olması,alan araştırmalarına teorik bakımdan özgün bir katkı sunacağı; elde edilen bulgular bakımından ise,başta evlilik ve aile danışması alanında çalışan profesyoneller ve aile eğitimiyle ilgilenenlere uygulamada yararlanabilme imkânı sağlayacağı düşünülmektedir.

Amaç

Bu çalışmanın nicel ve nitel olarak iki amacı bulunmaktadır. Çalışmanın nicel boyutunda aldatma sonrası evliliğini sürdüren kişilerde evlilik doyumu ve affetme değişkenlerinin cinsiyet, evlilik süresi ve aldatmanın üzerinden geçen süreye göre farklılaşp farklılaşmadığı incelenmiştir. Çalışmanın nitel boyutunda ise aldatma, affetme ve evlilik doyumu çeşitli temalar açısından değerlendirilmiştir. Bu çalışmada genel amaç çerçevesinde aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır?

1.Aldatma sonrası evliliğini sürdüren kişilerde evlilik doyumu ve affetme değişkenleri cinsiyet, evlilik süresi ve aldatmanın üzerinden geçen süreye göre farklılaşmakta mıdır?

2. Aldatma sonrası evliliğini sürdüren kişilerin aldatma, affetme ve evlilik doyumlarına ilişkin duygu ve düşünceleri; aldatmaya verilen tepki, aldatanın affetmeye katkısı, aldatma süreciyle baş etme, affetme sonrası süreç ve affetme-evlilik doyumu göre nasıldır?

Yöntem

Bu araştırma, aldatma sonrası evliliğini sürdüren kişilerde evlilik doyumu ve affetme değişkenlerinin incelendiği durum tespiti niteliğinde betimsel bir çalışma olup çalışmada nicel ve nitel araştırma teknikleri kullanılmıştır. Araştırmanın nicel boyutunda aldatma sonrası evliliğini sürdüren kişilerde evlilik ve affetme değişkenleri cinsiyet, evlilik süresi, aldatma türü ve aldatmanın üzerinden geçen süreye göre ele alınmıştır. Çalışmanın nitel boyutunda ise aldatma sonrası evliliğini sürdüren kişilerin aldatma, affetme ve evlilik doyumlarına ilişkin duygu ve düşüncelerinin; aldatmaya verilen tepki, aldatanın affetmeye katkısı, aldatma süreciyle baş etme, affetme sonrası süreç ve affetme-evlilik doyumu çerçevesinde incelenmiştir.

Çalışma Grubu

Araştırmanın nicel boyutunun çalışma grubunda, kriter olarak aldatılmış ve evliliğini sürdürüyor olma koşulunun gerekli olması nedeniyle ulaşılabilir örnekleme yöntemi ile çalışılmıştır. Araştırma kapsamına farklı illerde yaşayan araştırma kriterine uyan ve katılmaya gönüllü olan 41 kadın, 8 erkek olmak üzere toplam 49 kişi alınmıştır. Araştırmaya katılanların 16'sı (%33) 25-35 yaş, 16'sı (%33) 36-42 yaş, 17'si (%35) 43 yaş ve üzerindedir. Araştırmaya katılanların 1'i(%2) okuryazar değil, 11'i(%22) ilköğretim, 25'i(%51) ortaöğretim, 12'si(%24) yükseköğretim eğitim düzeylerine sahiptir. Araştırmaya katılanların 16'sı(%33) 3-13 yıl, 17'si(%35) 14-21 yıl, 16'sı (%33) 21 ve üzeri yıl evlilik süresine sahiptir. Araştırmanın nitel çalışma grubunu, farklı illerde yaşayan, aldatıldıktan sonra

evliliğini devam ettiren 5 erkek, 5 kadın gönüllü oluşturmaktadır. İl dışından araştırmaya katılanlara form uygulaması araştırmacılar tarafından internet ve telefon görüşmeleri şeklinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın nitel aşamasına katılan kadınların yaş aralığı 27 ile 50, erkeklerin yaş aralığı ise 27 ile 45'tir. Araştırmaya katılanların 1'i(%10) ilköğretim, 6'sı (%60) lise, 3'ü (%30) ise yükseköğretim mezunudur.

Veri Toplama Araçları **Evlilik Doym Ölçeği (EDÖ)**

Canel(2007) tarafından evli çiftlerin evlilik doym düzeylerini tespit etmek amacıyla geliştirilmiştir. 101 maddeden oluşan ölçek, 5 alt boyut ve 3 alt ölçekten oluşmaktadır. İlk alt boyut olan Evlilik Uyumu Boyutu, İlişki Mutluluğu, Çatışma ve Yakınlık olmak üzere 3 alt ölçekten oluşur. Öfke, Eşin Ailesiyle İletişim, Ekonomik Anlayış ve Ebeveynlik Anlayışı diğer alt boyutlardır. Ölçekte her bir maddeye verilecek yanıt doğru ya da yanlış seçeneklerinden oluşmaktadır. Ölçekten yüksek puan almak düşük doyuma, düşük puan almak ise yüksek doyuma işaret eder.

EDÖ'nin iç tutarlılığı, ölçeğin tümü ve her bir alt ölçek için ayrı ayrı hesaplanmıştır. Genelde ölçeğin iç tutarlılık sonuçlarının çok yüksek olduğu görülmektedir. Bu durum ölçeğin güvenilir olduğuna dair önemli bir gösterge olarak kabul edilebilir. Testin maksimum iç tutarlılığı Cronbach yöntemiyle elde edilmiştir (.97). Minimum iç tutarlılığı ise Guttman tekniği ile bulunmuştur (.93). Bu testin iç tutarlılık güvenilirliği .96 ile .94 arasındadır. Guttman ve Spearman değerlerinin hesaplanması sürecinde oluşturulan iki yarımdan ilkinin Cronbach Alphakatsayısı .93 ve ikinci grubun alfa katsayısı ise .94 olarak belirlenmiştir. Ölçeğin test tekrar test güvenilirliğini belirlemek için 40 kişilik gruba 15 gün arayla iki kez uygulanmıştır. İki uygulama arasında ($p > .05$) ilişki olduğu görülmüştür.

Suçla İlişkin Kişilerarası Motivasyonlar Ölçeği (SKMÖ) (Transgression-Related Interpersonal Motivations Inventory)

McCullough ve arkadaşları (1998) tarafından, yakın ilişkilerde belirli bir suçu bağışlamayı etkileyeceği düşünülen sosyal ve psikolojik değişken olan kaçınma ve intikamın incelenmesi amacıyla geliştirilmiştir. Taysi(2007), Türk kültüründe SKMÖ'nün geçerliğini ve güvenilirliğini belirleyerek, Türk kültürüne uyarlamıştır.

SKMÖ'de bağışlamanın temelini oluşturduğu düşünülen intikam ve kaçınma olmak üzere, güdüsel iki alt ölçeğe ilişkin 12 madde bulunmaktadır. SKMÖ yetişkinler için geliştirilmiş beşli derecelendirme gerektiren Likert tipi bir ölçektir. Ölçeğin özgün formu yüksek iç tutarlılığa sahiptir. Kaçınma alt ölçeği için .86 ve İntikam alt ölçeği için .90. Ölçek üç hafta arayla yapılan değerlendirmede, Kaçınma alt ölçeği için .86 ve İntikam alt ölçeği için .79 test tekrar test güvenilirliğine sahiptir. SKMÖ, Türkçeye tek yönlü çeviri tekniği kullanılarak çevrilmiştir.

Anket Formu

Araştırmada veri toplama aracı olarak, araştırmacılar tarafından geliştirilen yorumlama ve listeleme sorularından oluşan açık ve kapalı uçlu anket formu kullanılmıştır. Formda aldatılan kadın ve erkeklerin, aldatmayı öğrenme süreci, örselenme ve aldatmaya verilen tepki, aldatanın affetme sürecine katkısı, aldatma süreci ile baş etme, evlilik doyumu ve affetme derecesi, aldatma sonrasındaki süreç ile ilgili 6 ana temadan oluşan sorular yer almaktadır.

Kadın ve erkeklerle aynı sorulardan oluşan form kapalı bir zarf içinde verilmiş aynı şekilde zarfın kapatılarak iade edilmesi istenmiştir. Katılımcılara yöneltilen soruların bazıları şunlardır: "Aldatıldığınızı nasıl öğrendiniz?", Aldatıldığınızı öğrendiğinizde nasıl tepki verdiniz?", "Eşiniz aldatma gerekçesi olarak ne açıklama yaptı?", "Eşiniz affedilmek için ne yaptı?", "Aldatma ile baş etmek için neler yaptınız?", "Aldatma öncesi için evlilik doyumunuzu derecelendirecek olsanız 1'den 10'a kadar kaç puan verirdiniz? "Eşinizi affetmenizi derecelendirecek olsanız 1'den 10'a kadar kaç puan verirdiniz?"

Kişisel Bilgi Formu

Katılımcıların sosyo-demografik özelliklerinin saptanması amacıyla araştırmacılar tarafından hazırlanmış bu formda; cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi, eşin eğitim düzeyi, evlik süresi, evliliği sürdürdüğü için pişmanlık derecesi, aldatmada kendini suçlama düzeyi gibi bilgiler istenmiştir.

Verilerin Analizi

Araştırmanın nicel bölümünde 49 kişiden elde edilen veriler SPSS 15. İstatistik paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Verilere öncelikle normallik analizine sokulmuş ve dağılımın normal olduğu görülerek parametrik testler uygulanmıştır. Bu çerçevede ikili karşılaştırmalar için bağımsız gruplar için T testi; çoklu karşılaştırmalar için ANOVA kullanılmıştır. Araştırmanın nitel bölümünde ise, anket formundan elde edilen verilerin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Analizlerde hata payı üst sınırı 0.05 ve 0.01 olarak kabul edilmiştir. Alanyazın çerçevesinde oluşturulan beş ana tema temel alınarak her bir tema için tümevarımcı yaklaşım ile kodlar oluşturulmuştur. Tüm temalar için ortak örüntülerin oluşturulmasında tüm sorular için verilen cevaplar kesintisiz okunmuş ve olası kodlar için kısa notlar tutulmuştur. Tüm temalara yönelik olarak son kod sistemlerine ulaşmak için veri setinde dikkat çeken ifadeler ve cümleler işaretlenmiş ve notlar alınmıştır. Sonraki aşamada ise verilerin tümü irdelenip, ortaya çıkarılan kodlar araştırmacılar tarafından kontrol edildikten sonra tüm tema yapıları için ulaşılan kodların frekans sayıları hesaplanmış ve içerik analizi sonuçlandırılmıştır.

Bulgular

Bu bölümde araştırmanın amacına uygun olarak öncelikle nicel bulgulara yer verilmiş ve ardından nitel bulgular yer almıştır.

Nicel Bulgular

1. Aldatma sonrası evliliğini sürdüren kişilerde evlilik doyumu ve affetme düzeylerinin cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığı bağımsız gruplar için "t" testi analizi yapılmış ve sonuçlara ilişkin ortalama, standart sapma ve "t" değerleri Tablo-1'de verilmiştir.

Tablo 1:Aldatma Sonrası Evliliğini Sürdüren Bireylerin Cinsiyete Göre EDÖ-SKMÖ'nin Alt Ölçek Puanlarına İlişkin Ortalama, Standart Sapma ve "t" Değerleri

	Gruplar	n	X	S	T	P
Evlilik Doyumu	Kadın	41	73.02	19.61	.584	.562
	Erkek	8	68.57	20.01	.576	.577
Affetme	Kadın	41	33.97	10.17	1.625	.111
	Erkek	8	27.75	8.20	1.882	.085

Tablo 1 incelendiğinde aldatma sonrası evliliğini sürdüren bireylerin evlilik doyumu [$t(49) = .576$; $p > .05$] ve affetme [$t(49) = 1.88$; $p > .05$] puanlarının cinsiyet değişkenine göre farklılaşmadığı görülmektedir.

2. Aldatma sonrası evliliğini sürdüren kişilerde evlilik doyumu ve affetme puanlarının evlilik süresi, aldatma türü ve aldatmanın üzerinden geçen süreye göre farklı olup olmadığı Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ile incelenmiş ve sonuçlar Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2: Aldatma Sonrası Evliliğini Sürdüren Bireylerin Evlilik Süresi ve Aldatmanın Üzerinden Geçen Süreye Göre Evlilik doyumu ve Affetme Puanlarına İlişkin ANOVA Sonuçları

	Gruplar Evlilik Süresi	n	X	S	F	P
Evlilik Doyumu	3-13 yıl	16	75.71	16.43	.377	.688
	14-21 yıl	17	69.91	15.71		
	21 yıl ve üzeri	16	71.40	25.86		
Affetme	3-13 yıl	16	34.25	10.38	.749	.479
	14-21 yıl	17	30.52	7.82		
	21 yıl ve üzeri	16	34.25	11.89		
	Gruplar Aldatmanın Üzerinden Geçen Süre	n	X	S	F	P
Evlilik Doyumu	0-1 yıl	17	76.34	18.96	3.02	.058
	2-5 yıl	19	76.17	15.97		
	6 yıl ve üzeri	13	61.32	22.09		
Affetme	0-1 yıl	17	34.70	11.32	.865	.428
	2-5 yıl	19	33.47	9.25		
	6 yıl ve üzeri	13	29.92	9.59		

Tablo 2'de görüldüğü gibi araştırmaya katılan ve aldatma sonrası evliliğini sürdüren kişilerin evlilik süresi [ED, $F(2,46) = .377$; $p > .05$; Af. $F(2,46) = .749$; $p > .05$], ve aldatmanın üzerinden geçen süreye [ED, $F(2,46) = .302$; $p > .05$; Af. $F(2,46) = .865$; $p > .05$] göre evlilik doyumu ve affetme puanlarının istatistiksel olarak farklılaşmadığı anlaşılmaktadır.

Nitel Bulgular

1. Aldatmayı öğrenme süreci

Katılımcı görüşleri ve analizleri sonucunda, aldatmayı öğrenme süreci boyutunun “Öğrenme biçimi”, “Yaşanılan duygu” ve “Düşünce” olmak üzere üç alt tema altında gruplaştığı belirlenmiştir.

1.1.Öğrenme biçimi

Bu bölümde aldatmayı öğrenme biçimine ilişkin erkek ve kadın katılımcılarının görüşlerine yer verilmiştir.

Tablo 3:Araştırmaya katılan erkek ve kadın katılımcıların aldatmayı öğrenme biçimleri

Erkeklerin Aldatmayı Öğrenme Biçimi	N	Kadınların Aldatmayı Öğrenme Biçimi	N
Etraftan gelen bilgiler sonrasında, eşimin halve hareketlerinden şüphelendim.	5	Çevremdeki insanlardan duydum	5
Eşimin telefonundaki mesajları gördüm.	4	Eşimin telefonundaki mesajları okudum.	4
Telefonda konuşurken dinledim.	1		

Tablo 3 incelendiğinde araştırmaya katılan erkeklerin tamamı aldatmayı öğrenme biçimini, etraftan gelen bilgiler sonrasında, eşimin hal ve hareketlerinden şüphelendim (n=5) şeklinde belirtmiştir. Bunun yanında eşimin telefonundaki mesajları gördüm (n=4)ve telefonda konuşurken dinledim (n=1) ifadeleri de öğrenme biçimi erkeklerin belirttikleri ifadeler arasında görülmektedir. Kadınların tamamı ise çevremdeki insanlardan duydum (n=5) ifadesini, öğrenme biçimi alt teması

olarak belirtmişlerdir. Bununla birlikte eşimin telefonundaki mesajları okudum (n=4) cevabı da kadınların belirttiği ifadelerden biridir.

1.2. Yaşanılan Duygu

Bu bölümde katılımcıların aldatıldıklarını öğrendiklerinde yaşadıkları duygulara yer verilmiştir.

Tablo 4:Araştırmaya katılan erkek ve kadınların aldatıldıklarını öğrendiklerinde yaşadıkları duygular.

Yaşanılan Duygu-Erkek	N	Yaşanılan Duygu-Kadın	N
Öfkeden çıldırdım	4	Öfkelendim	5
Yıkıldım	1	Yıkıldım	5
		Kendimi çok değersiz hissettim	5
		Hayal kırıklığı yaşadım	1

Tablo 4 incelendiğinde kadın ve erkeklerin aldatıldıklarını öğrendiklerinde öfkeyi, ortak duygu olarak yaşadıkları görülmektedir. Erkekler aldatıldıklarını öğrendiklerinde yaşadıkları duyguyu, öfkeden çıldırdım(n=4) ve yıkıldım(n=1) şeklinde ifade etmişlerdir. Kadınlar ise yaşadıkları duyguyu öfkelenim(n=5), yıkıldım(n=5), kendimi çok değersiz hissettim(n=5), hayal kırıklığı yaşadım(n=1) gibi çeşitli ifadelerle ortaya koymuşlardır.

1.3.Düşünce

Bu bölümde katılımcıların aldatmayı öğrendiklerindeki düşüncelerine yer verilmiştir.

Tablo 5:Katılımcıların aldatıldıklarını öğrendiklerindeki düşünceleri.

Düşünce-Erkek	N	Düşünce-Kadın	N
Bunu yapmaya nasıl cesaret eder diye düşündüm	5	Bunu hak edecek ne yaptım diye düşündüm	5
Eşimi öldürmeyi düşündüm	4	Ne yapacağımı bilemedim	5
Neden yaptığımı düşündüm	1		

Tablo 5 incelendiğinde erkekler aldatıldıklarını öğrendiklerindeki düşüncelerini, bunu yapmaya nasıl cesaret eder diye düşündüklerini(n=5), eşini öldürmeyi düşündüklerini (n=4) ifade etmişlerdir. Erkek katılımcılardan yalnızca biri aldatmanın nedenini düşündüğünü (n=1) ifade etmiştir. Kadın katılımcıların tümü (n=5) düşüncelerini, bunu hak edecek ne yaptım ve aldatıldığımı öğrendiğimde ne yapacağımı bilemedim şeklinde ifade etmişlerdir.

2.Örselenme ve Aldatmaya Verilen Tepki

2.1.Örselenme

Bu bölümde araştırmaya katılan erkek ve kadınları aldatma olayında en çok neyin örselediği ortaya konulmuştur.

Tablo 6:Araştırmaya katılan erkek ve kadınların aldatmada en çok örseledikleri durum

Örselenme-Erkek	N	Örselenme-Kadın	N
Başkasına daha fazla değer verilmesi	5	Başkasına daha fazla değer verilmesi	5
Bunu asla hak etmedim	5	Kandırılmış olmak çok incitici	4
Duygularımı umursamaması	1		

Tablo 6 incelendiğinde bu araştırmada erkek ve kadınların aynı oranda başkasına daha fazla değer verilmesinden (n=5) örselendikleri ortaya çıkmıştır. Haksızlığa uğramak(n=5) erkekleri, başkalarına daha fazla değer verilmesiyle eşit değerde örselenmiştir. Bunun yanında kandırılmış olmak kadınları örselenen ikinci durum(n=4) olarak ele alınmıştır.

2.2.Aldatmaya Verilen Tepki

Bu bölümde aldatma ilk öğrenildiğinde erkek ve kadın katılımcıların verdikleri tepkilere yer verilmiştir.

Tablo 7:Erkek ve kadın katılımcıların aldatmaya verdikleri tepki.

Tepki-Erkek	N	Tepki-Kadın	N
Bağırıp çağırdım	4	Çok ağladım	5
Eşime vurdum	4	Bağırıp çağırdım	2
Eşimi evden uzaklaştırdım	1	Sinir krizi geçirdim	2
Sessiz kalıp, bir süre uzaklaştım	1	Sessiz kaldım, bildiğimi söylemedim	1

Tablo 7 incelendiğinde erkekler aldatmaya verdikleri tepkiyi; bağırıp çağırdım(n=4), eşime vurdum(n=4), eşimi evden uzaklaştırdım(n=1), sessiz kalıp bir süre uzaklaştım(n=1) şeklinde ifade etmişlerdir. Kadınların ise hepsinin aldatmaya karşı ilk tepkilerinin çok ağlamak olduğu görülmektedir (n=5). Bağırıp çağırmak (n=2),sinir krizi geçirmek (n=2) ikinci tepki olarak görülürken; sessiz kalıp, aldatıldığını bildiğini söylememekte (n=1) aldatmaya verilen başka bir tepkidir.

3.Aldatanın Affetme Sürecine Katkısı

Katılımcı görüşleri ve analizleri sonucunda, aldatanın affetme süresine katkısı boyutunun “Aldatanın Aldatma Gerekçeleri” ve “Aldatanın Affedilmek İçin Yaptıkları” ve “Düşünce” olmak üzere iki alt tema altında gruplaştığı belirlenmiştir.

3.1.Aldatanın Aldatma Gerekçeleri

Bu bölümde aldatan erkek ve kadın katılımcıların aldatmaya sundukları gerekçelere yer verilmiştir.

Tablo8:Aldatan erkek ve kadın katılımcıların aldatma gerekçeleri.

Aldatma Gerekçesi-Erkek	N	Aldatma Gerekçesi-Kadın	N
İlgisiz olduğumu söyledi	5	Önce inkâr etti	5
Âşık olup, kapılmış	5	Aynı ortamda olunca kendisine engel olamamış	4
Heyecanı kalmamış	1	Dalga geçtiğini söyledi	1
Kafası karışmış	1		

Tablo 8 incelendiğinde, kadınların erkekleri aldatma gerekçesi olarak en çok eşlerinin ilgisiz olduklarını (n=5) ve duygularına kapılıp, âşık olduklarını(n=5),sunduklarını görülmektedir. Heyecan aradım(n=1), kafam karıştı (n=1), ifadeleri de diğer gerekçeler olarak görülmektedir. Tüm erkeklerin kadınlara sundukları aldatmaya gerekçe sunmadan önce durumu inkâr ettiklerini (n=5) ve sonra kendilerine engel olamadıkları (n=4) gerekçesini öne sürdükleri görülmektedir.

3.2.Aldatanın Affedilmek İçin Yaptıkları

Bu bölümde aldatanın affedilmek için yaptıklarına yer verilmiştir.

Tablo 9:Araştırmaya katılan erkek ve kadın katılımcıların affedilmek için yaptıkları

Affedilmek için yapılanlar-Erkek	N	Affedilmek için yapılanlar-Kadın	N
Çok ağladı	4	Hiçbir şey yapmadı, daha agresifleşti	4
Af diledi, yalvardı	4	Özür diledi, beni sevdiğini söyledi	1
Hiçbir şey yapmadı, ayrılmak istedi	1		

Tablo 9’da erkekler eşlerinin affedilmek için çok ağladıklarını(n=4) ve af dileyip yalvardıklarını(n=4) ifade etmişlerdir. Bir erkek ise eşinin affedilmek için hiçbir şey yapmadığını, ayrılmak istediğini belirtmiştir(n=1). Kadınlar ise eşlerinin affedilmek için hiçbir şey yapmadıklarını daha çok agresifleştiklerini (n=4) ifade etmişlerdir. Yalnızca bir kadın eşinin affedilmek için özür dilediğini, sevdiğini söylediğini (n=1) ifade etmiştir.

4.Aldatma Süreci İle Baş Etme

Katılımcı görüşleri ve analizleri sonucunda, Aldatma Süreci İle Baş Etme boyutunun “Aldatma İle Baş Etme Yöntemleri”, “Alınan Destek”, "Aldatmayı Kolaylaştıracak Beklenti” olmak üzere üç alt tema altında gruplaştığı belirlenmiştir.

4.1.Aldatma İle Baş Etme Yöntemleri

Bu bölümde aldatılan erkek ve kadın katılımcıların aldatma ile baş etme yöntemlerine yer verilmiştir.

Tablo 10:Araştırmaya katılan erkek ve kadın katılımcıların aldatma ile baş etme yöntemleri.

Baş etme yöntemleri-Erkek	N	Baş etme yöntemleri-Kadın	N
Alkole sığındım	2	Sabretmek zorundayım diye düşündüm	4
Çocuklarımla çok zaman geçirdim	2	Düşünmemeye çalıştım	2
Evden ve eşimden uzaklaştım	2	Sürekli ağladım	2
		Onu anlamaya çalıştım	2

Tablo 10’da erkeklerin aldatma ile baş etmek için aynı oranda alkole sığınmak (n=2), çocuklarla zaman geçirmek (n=2) ve eşten, evden uzaklaşmak gibi yöntemlere başvurdukları görülmektedir. Kadınların ise çoğunlukla aldatma ile baş etmek için sabretmeyi (n=4) seçtikleri görülmüştür. Bunun yanında olayı düşünmemeye çalışma(n=2), sürekli ağlama (n=2), onu anlamaya çalışma (n=2) yöntemlerini seçenlerin olduğu da görülmektedir.

4.2.Alınan Destek

Bu bölümde aldatılan erkek ve kadın katılımcıların aldıkları desteğe yer verilmiştir.

Tablo 11:Araştırmaya katılan erkek ve kadın katılımcıların aldıkları destek.

Alınan Destek-Erkek	N	Alınan Destek-Kadın	N
Bu hiç kimseyle paylaşamaz	4	Arkadaşımdan destek aldım	5
Psikiyatrik destek aldım	1	Ailemle paylaştım	4

Tablo 11 incelendiğinde aldatılan erkeklerin bu durumu hiç kimseyle paylaşamaz olarak algıladıkları ve kimseyle paylaşmadıkları(n=4), bir erkeğin ise psikiyatrik destek aldığı(n=1) görülmektedir. Kadınlar ise aldatıldıklarında arkadaşlarından (n=5) ve ailelerinden (n=4) destek aldıklarını ifade etmişlerdir.

4.3. Affetmeyi Kolaylaştıracak Beklenti

Bu bölümde aldatılan erkek ve kadın katılımcıların affetmeyi kolaylaştıracak beklentilerine yer verilmiştir.

Tablo 12:Araştırmaya katılan erkek ve kadın katılımcıların affetmeyi kolaylaştıracak beklentileri.

Beklenti-Erkek	N	Beklenti-Kadın	N
Sanal bir aldatma olsaydı	2	Hiçbir şey kolaylaştıramaz	3
Duygularıma daha çok önem verseydi	2	Pişman olsa, özür dileyseydi	2
Hiçbir şey kolaylaştıramaz	1		

Tablo 12'ye bakıldığında erkeklerin, aldatmanın sanal bir aldatma olması beklentisi(n=2) affetmeyi kolaylaştıracak bir beklenti olarak karşımıza çıkmaktadır. Duyguların önemsenmesi beklentisi ise(n=2) aynı değerde affetmeyi kolaylaştıracak bir beklentidir. Bir erkeğin ise affetmeyi hiçbir şeyin kolaylaştıramayacağını (n=1) ifade ettiği görülmektedir. Kadınların büyük bir kısmı affetmeyi hiçbir şeyin kolaylaştıramayacağını(n=3),bir kısmı ise eşin pişman olup özür dilemesinin (n=2) affetmeyi kolaylaştıracığını belirtmişlerdir.

5. Evlilik Doyumu ve Affetme Derecesi

Bu bölümde araştırmaya aldatılan erkek ve kadın katılımcıların evlilik doyumu ve affetme dereceleri "Aldatma Öncesi Evlilik Doyumu", "Affetme Derecesi", "Aldatma Sonrası Evlilik Doyumu" olmak üzere üç boyutta ele alınarak aynı tabloda verilmiştir.

Tablo 13:Araştırmaya katılan erkek ve kadın katılımcıların evlilik doyumu ve affetme dereceleri

Kadın				Erkek			
Aldatma Öncesi Evlilik Doyumu	Affetme Derecesi	Aldatma Sonrası Evlilik Doyumu		Aldatma Öncesi Evlilik Doyumu	Affetme Derecesi	Aldatma Sonrası Evlilik Doyumu	
1	8	9	9	7	4	8	
2	9	2	4	4	10	8	
3	9	1	3	5	3	2	
4	6	3	3	3	1	1	
5	1	1	1	9	1	6	
	Ort6,6	3,2	4	5,6	3,8	5	

Tablo 13 incelendiğinde kadınların aldatmadan önceki evlilik doyumu toplam puanının6.6 olduğu, affetme düzeyi toplam puanınının 3.2 olduğu ve aldatma sonrası evlilik doyumu toplam puanınının 4'e düştüğü görülmektedir. Erkeklerin aldatmadan önceki evlilik toplam puanı 5.6, affetme toplam puanı 3.8, aldatma sonrası evlilik doyumu toplam puanı 5 olarak bulunmuştur.

6. Aldatma Sonrasındaki Süreç

Katılımcı görüşleri ve analizleri sonucunda, Aldatmadan sonraki süreç boyutunun "Aldatandaki Değişimler", "Aldatmanın Tekrarı", "Aldatılanın Düşünce ve Tutumu" olmak üzere üç alt tema altında gruplaştığı belirlenmiştir.

6.1. Aldatandaki Değişimler

Bu bölümde aldatan erkek ve kadın katılımcıların aldatma sonrasındaki değişimlerine yer verilmiştir.

Tablo 14:Araştırmaya katılan aldatılmış erkek ve kadın katılımcıların eşlerindeki aldatma sonrası değişimler.

Aldatandaki Değişimler-Erkek	N	Aldatandaki Değişimler-Kadın	N
Daha yakın davranmaya başladı	4	Hiçbir şey değişmedi	3
Hiçbir değişim olmadı	1	Daha ilgili davranmaya başladı	2

Tablo 14'e bakıldığında aldatılan erkeklerin, aldatma sonrasında eşlerinin, daha yakın davranmaya başladığını ifade ettikleri(n=4),görülmemektedir. 1 erkek katılımcı aldatma sonrası eşinde hiçbir değişim olmadığını(n=1) ifade etmektedir görülmektedir. Aldatılan kadınlar ise aldatmadan sonra eşlerinde hiçbir değişimin olmadığını(n=3), ya da eşlerinin daha ilgili davranmaya başladıklarını(n=2) ifade etmişlerdir.

6.2. Aldatmanın Tekrar Edilmesi

Bu bölümde aldatılan erkek ve kadınların aldatmanın tekrar edilmesi ile ilgili görüşlerine yer verilmiştir.

Tablo 15:Araştırmaya katılan erkek ve kadınların aldatmanın tekrarı ile ilgili düşünceleri

Erkek	N	Kadın	N
Hayır	4	Güvenmiyorum	2
Güvenmiyorum	1	Evet	2
		Hayır	1

Tablo 15 incelendiğinde araştırmaya katılan erkeklerin eşlerinin kendilerini tekrar aldatmadığına inandığını(n=4), 1 kişinin ise bu konuda eşine güvenmediğini ifade ettiği görülmektedir. Araştırmaya katılan kadınlar, ya eşlerinin kendilerini tekrar aldattığını(n=2) ya da bu konuda eşlerine güvenmediklerini (n=2) belirtmişlerdir. Yalnızca 1 kadın katılımcı(n=1) eşinin kendisini tekrar aldatmadığını ifade etmiştir.

6.3.Aldatılanın Düşünce ve Tutumu

Bu bölümde aldatılan erkek ve kadın katılımcıların aldatma sonrasında eşlerini aldatmayı düşünüp düşünmediği ve aldatıp aldatmadığına yer verilmiştir.

Tablo 16:Araştırmaya katılan erkek ve kadınların aldatma sonrası düşünce ve tutumları

Aldatmayı Düşündünüz mü?				Aldatılanın Eşini Aldatması			
Erkek	N	Kadın	N	Erkek	N	Kadın	N
Evet	4	Hayır	3	Aldattım	3	Aldatmadım	5
Hayır	1	Evet	2	Aldatmadım	2		

Tablo 16 incelendiğinde araştırmaya katılan erkeklerin çoğunluğunun(n=4) aldatma sonrasında eşlerini aldatmayı düşündüğü, birinin(n=1) ise aldatmayı düşünmediği görülmektedir. Bu erkeklerin çoğunluğu (n=3) eşini aldattığını, bir kısmı ise (n=2) eşini aldatmadığını ifade etmiştir. Araştırmaya katılan kadınların ise çoğunluğu(n=3) aldatma sonrası eşlerini aldatmayı düşünmediklerini,2 kadının(n=2),eşlerini aldatmayı düşündüklerini ifade ettikleri görülmektedir. Araştırmada aldatılan kadınların hepsi (n=5) eşlerini aldatmadığını ifade etmiştir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu araştırmada aldatma sonrası evliliğini sürdüren bireylerin, evlilik doyumu ve affetme puanlarının cinsiyet değişkenine göre farklılaşmadığı görülmektedir. Bu bulgu Kubat(2012) ve Dursun (2016)'un araştırma bulgusunu desteklerken Temel(2013)'in araştırma sonucunu desteklememektedir. Elde edilen bu sonuca göre, aldatılmak, kadın ve erkeği evlilik doyumu ve affetme bakımından, aynı şekilde etkilemektedir denebilir. Araştırmanın nitel boyutunun affetme ve evlilik doyumu bulgusuna da bakıldığında erkek ve kadınların affetme düzeylerinin aynı oldukları görülmektedir.

Araştırmanın diğer bir sonucunda evlilik doyumunun farklı evlilik sürelerine sahip bireyler açısından farklılaşmadığı bulunmuştur. Kubat(2012)'in yaptığı araştırmada evlilik doyumu ile evlilik süresi arasında ters yönde bir ilişki olduğu görülmüştür. Buna göre, evlilik süresi arttıkça, evlilik doyumu azalmaktadır. Bu araştırmanın bulgusuyla tutarsızlık göstermektedir. Ancak Kubat, çalışmasında aldatma eğilimi üzerine çalışmış bu araştırmada ise aldatmanın yaşandığı evlilikler üzerinde çalışılmıştır. Dolayısıyla aldatma eğilimi içinde olmakla, aldatmanın yaşanmış olması evlilikleri aynı şekilde etkilememektedir denilebilir. Araştırmada, affetme puanlarının da evlilik sürelerine göre farklılaşmadığı anlaşılmıştır. Başka bir deyişle, kısa ya da uzun süredir evli olmanın aldatmayı affetme konusunda belirleyici olmadığı söylenebilir.

Araştırmanın bir diğer bulgusuna bakıldığında aldatmanın üzerinden geçen süreye göre evlilik doyumu ve affetme puanlarının farklılaşmadığı görülmüştür. Literatürde bu bulguyu karşılaştırabilecek bir araştırma bulgusuna rastlanmamıştır. Ancak bu bulgu araştırmanın nitel boyutunda affetmeyi kolaylaştıracak beklentiler bulgusuyla birlikte değerlendirildiğinde, özür dileme ve empati geliştirme dışında kolaylaştırıcı bir beklenti olmadığı görülmektedir. Yani aldatmanın üzerinden geçen zamanın affetmeye bir etkisi olmadığı söylenebilir.

Araştırmanın nitel boyutunda aldatma sonrası devam eden evliliklerde evlilik doyumu incelenmiştir. Çalışmada aldatma altı ana tema üzerinden ele alınmıştır. Bölümde her temanın kendi içinde ulaşılan sonuçları ve birbirleriyle ilişkileri ele alınarak yorumlanmıştır.

Araştırmaya katılanların aldatılmayı öğrenme biçimine bakıldığında kadın ve erkeklerin, aldatıldıklarını çevreden duyduklarını ve bunun üzerine eşlerinin hal ve hareketlerini daha dikkatli gözleyip takip ederek öğrendikleri bulgusuna ulaşılmıştır. Aldatmanın toplumda onaylanmayan bir durum olduğu göz önüne alındığında, aldatanların durumu gizlemek için yeterince hassas davranmadıkları düşünülebilir. Bu bağlamda aldatma olayının, aldatılan tarafa verilen örtük bir mesaj niteliği taşıdığı söylenebilir. Literatür incelendiğinde Sungur(2009), kendini yeniden fark ettirmek amacıyla yapılan bu tür sadakatsizliklerin, ölüm amacı taşımayan intihar girişimleri olduğunu belirtir. Örneklerdeki kişilerin aldatma sonrasında evliliklerini devam ettirdikleri de göz önüne alındığında, bu aldatmaların “evliliği kurtaran ihanet”(Weeks ve Keçe,2017) olduğu söylenebilir. Eşi aldatırken yakalama veya bir başka bireyden sadakatsizliğin varlığını öğrenme, birliktelik kalitesinde en olumsuz sonuçları yaratan ve affedilmesi en zor olan öğrenme türleridir. Nitekim bu nitel çalışmanın 5.ana teması olan 13. tabloya bakıldığında, erkek ve kadınların affetme düzeylerinin düşük olduğu görülmektedir. Diğer bir deyişle, araştırmaya katılan kadın ve erkeklerin, aldatıldıklarını başkalarından öğrenmiş olmaları affetme düzeylerinin düşük olmasına neden olmuştur denilebilir. Araştırmanın bir diğer bulgusu, aldatmanın telefon mesajı ya da konuşmasıyla ortaya çıkmış olmasıdır. Bu doğrultuda aldatmada teknolojinin kolaylaştırıcı olduğu söylenebilir.

Araştırmada aldatıldığını öğrenen kadın ve erkeklerin yaşadıkları ortak duygunun, öfke olduğu görülmektedir. Aldatılan kadınlar, öfkenin yanı sıra yıkıldıklarını, kendilerini çok değersiz hissettiklerini de ifade etmişlerdir. Bu bölümdeki bulguların ışığında kadınların aldatıldıklarında daha çok içe dönük depresif duygular hissettiği, erkeklerin ise saldırganlık gibi tepkisel duygular yaşadıkları söylenebilir. Sungur(2009), çoğu kez kadınlar sadakatsizlikle karşı karşıya kalınca depresyon yaşarken, erkeklerin öfke yaşadığını belirtmiştir. Araştırmaya katılan kadınların öfkeden sonra yıkılmak olarak ifade ettikleri duygusal çöküntü, hayal kırıklığı, değersizlik hissi gibi duyguların aldatılan kadınların genel olarak hissettikleriyle aynı olduğu görülmektedir. Yılmaz(2016)'a göre,

aldatmada özellikle kadınlar duygusal yönden daha fazla çöküntü yaşarlar ve erkeklere kıyasla hayal kırıklığı, kendini suçlama ve kendinden şüphe etme duygusuna daha fazla kapılırlar.

Aldatma sonrasındaki düşüncelere bakıldığında araştırmaya katılan kadın ve erkekler arasında önemli farklılıkların olduğu görülmektedir. Erkeklerin aldatıldıklarında düşüncelerini aldatan üzerinde yoğunlaştırdıkları; kadınların ise kendileri ve ilişkileri üzerinde yoğunlaştıkları görülmektedir. Başka bir deyişle aldatılan erkek bu durumu, kadının suçu olarak görürken; kadın bu suçu neden hak ettiğini sorguluyor denilebilir. Sungur(2009)'a göre, aldatmada erkek kontrol duygusunun, kadın ise adalet duygusunun kaybını yaşamaktadır.

Weeks, Treat(2012) herkesin bir ilişkiye başladığında gelecekle ilgili güzel hayaller kurduğunu ve eşe olumlu yüklemelerde bulunduğunu söylemektedir. İşte aldatma tüm çirkin gerçekliğiyle bu hayallerin ve izlenimlerin yok olmasına neden olur. Bu doğrultuda araştırmaya katılan kadın ve erkeklerin, aldatmayı kendilerine yapılmış bir haksızlık olarak algılamaları, bununla birlikte kadınların hepsinin ne yapacaklarını bilememeleri, oluşturdukları zihinsel şemanın bir anda yıkılması karşısında yaşadıkları şok olarak yorumlanabilir. Bu bölümdeki bulguların literatürle uyumlu olduğu görülmektedir.

Aldatmada örselenme temasına bakıldığında kadın ve erkeklerin en çok başka birine daha fazla değer verilmiş olmasından dolayı örselendikleri görülmektedir. Bir başka deyişle aldatmada kadın ve erkeği en çok örseleyen şey birbirleri için özel ve vazgeçilmez olduğu inancının yıkılması ve inandıkları kişi tarafından kandırılmış olmalarıdır denebilir. Araştırmada kadın ve erkekleri örseleyen ikinci durumun haksızlığa uğramış ve kandırılmış olmak olduğu görülmektedir. Bu doğrultuda aldatmanın sadece değerli olma duygusunu sarsmakla kalmayıp, özgüveni de zedelediği söylenebilir.

Aldatma karşısında erkeklerin eşlerine şiddet (sözel, fiziksel ve duygusal) uyguladıkları; kadınların ise daha çok ağlama, sinir krizi geçirme gibi depresif, edilgen tepkiler sergiledikleri görülmektedir. Altınöz (2014)'ün de ifade ettiği gibi kadına yönelik şiddetin ataerkil düzenin tehdit altında hissedildiği durumlarda ortaya çıktığı, geleneksel (ataerkil) erkek rolünü sürdürmekte zorlanan erkek, geleneksel kadın rolünü reddeden kadını kendi varoluşuna bir tehdit olarak algılamakta ve şiddete yönelmektedir. Kadının aldatıldığında erkek gibi saldırgan bir tepki vermemesi, erkeğin aldatmasının, kadının aldatmasından daha kabul edilebilir bir durum olduğu düşüncesinden kaynaklandığı söylenebilir. Kaya (2009, s:155)'nın, İstanbul'da yaşayan boşanmış kadın ve erkeklerin boşanma deneyimlerine ilişkin yaptığı nitel çalışmanın sonucunda, kadınların aldatmayı erkeklere tanınmış bir ayrıcalık olarak kabullendiklerini, bu kabullenişte ekonomik yetersizliklerin ve toplumsal cinsiyet farklılıklarının önemli rol oynadığı ortaya çıkmıştır.

Araştırmada aldatan erkeklerin özür dilemedikleri, aldatan kadını öldürmeyi düşündükleri ve aldatma olayını küçümseyen gerekçeler öne sürdükleri dikkate alındığında, erkeğin aldatılma hakkının olduğuyla ilgili bir algı taşıdıkları söylenebilir. Belki bundan daha dikkat çekici olan, kadınların aldatıldıklarında ilk olarak bunu hak edecek ne yaptıklarını sorguluyor olmalarıdır. Kadınlar aldatılmalarından ilk olarak kendilerini sorumlu tutuyorlar denilebilir.

Araştırmadan elde edilen bir diğer sonuca göre erkekler, aldatma gerekçelerini aynı ortamda oldukları için kendilerine engel olamamak gibi daha rastlantısal nedenlerle, kadınlar ise eşin ilgisizliği sonucu başkasına âşık olmak gibi motivasyonel nedenlerle açıklamışlardır. Özellikle kadınlar erkeklerin ilgili ya da ilgisiz davranışlarına fazlasıyla duyarlıdır(Gökna,2011, s:203). Weeks, Keçe (2017)'nin aldatma olayı ortaya çıktıktan sonra aldatan kendini savunmak ve korumak için, sırasıyla inkâr etme, kendini haklı gösterme, eşini suçlama, hafifletici nedenler bulma ve itiraf etme yollarına başvururlar demektir. Araştırmada kullanılan aldatma gerekçelerinin sıralamasına bakıldığında, bu ifadeyle tam olarak tutarlılık göstermektedir. Ayrıca aldatma gerekçelerine bakıldığında, erkeklerin aldatmadaki paylarını küçük görme eğiliminde, kadınların ise kendilerine düşen payı üstlenme eğiliminde oldukları söylenebilir. Nitekim erkekler, önce inkâr edip, “sonra kendime engel olamadım” ifadesiyle edilgen bir tavır ortaya koyarken, kadınların “âşık oldum” ifadesiyle bireysel iradeyi vurguladıkları söylenebilir. Kuşkusuz kadınların bu açıklamasında toplumun aşk ve sevgiye yaklaşımıyla cinsel ilişkiye yaklaşımı arasındaki farklılığın etken olduğu da düşünülebilir.

Araştırmada aldatanların affedilmek için yaptıklarına bakıldığında kadın ve erkeklerin tutumlarında farklılıklar olduğu görülmektedir. Kadınlar affedilmek için ağlayıp eşlerine yalvarırken erkekler affedilmek için hiçbir şey yapmamakta, daha çok agresifleşmektedirler. Bu durum aldatma gerekçeleriyle ilişkilendirilebilir. Nitekim araştırmada kadınların aldatmanın sorumluluğunu üstlendikleri için özür diledikleri, erkeklerin ise sorumluluğu ortama ya da karşı tarafa yükledikleri için affedilmek adına çaba göstermedikleri söylenebilir. Bunun yanında aldatan erkeğin aldatma olayını küçümsediği ve bu yüzden kadının öfkeli tavrını hak etmediğini düşündüğü için agresif tutumlar sergilediği düşünülebilir. Ayrıca toplumda boşanan kadının ödeyeceği bedeller göz önüne alındığında erkek, kadının aldatılmayı kabul etmek zorunda olduğunu düşünmekte bu yüzden affedilmek için çaba harcamamaktadır da denebilir. Oysa kadının, çoğu kez ekonomik bağımsızlığı olsa da toplum baskısını kaldıramayacağını düşündüğünden, eşini aldatırsa da evliliği sürdürmek için af dilediği ifade edilebilir.

Araştırmadan elde edilen bir diğer sonuca göre, aldatma ile baş etme yöntemlerinde cinsiyete dayalı farklılığın olduğu görülmektedir. Erkekler aldatma ile baş etmede çocuklarla daha çok zaman geçirme, alkole sığınma, evden ve eşten uzaklaşma gibi içe kapanma yöntemlerini kullanmaktadır. Bu sonuç araştırmanın alınan destek ile ilgili bulgusuyla da uyumludur. Erkekler aldatılmayı hiç kimseye paylaşamayacak bir durum olarak algıladıkları için böyle bir durumda yalnızlaşmayı seçmektedirler. Kadınlar aldatılmayla baş etmede daha çok ağlayarak, durumu kabul ederek mantığa bürüne ve yadsıma mekanizmalarını kullanmaktadırlar. Bu bulgu stresle başa çıkma yöntemlerinden de kaynaklanabilir. Gray (2003, s:37)'a göre erkekler giderek içe kapanır ve dikkatini soruna odaklarken; kadın duyguları üzerinde yoğunlaşır ve kendini ilişkilere açar. Araştırmanın alınan destek bulgusu bu yorumla paralellik göstermektedir. Gökner (2011, s:64)'a göre, karşılaştığı bir sorun nedeniyle sıkıntıya düşen erkeğin ilk eğilimi öncelikle kendi başına sessizce bir köşeye çekilmek ve soruna bir çözüm aramaktır. Kadının ilk eğilimi ise konu hakkında konuşmak ve duygularını paylaşmaktır. Eğer erkek kendi başına bir çözüme ulaşırsa rahatlar ve kendini güvende hisseder.

Araştırmaya katılan kadınların aldatmada affetmeyi kolaylaştıracak hiçbir şeyin olamayacağını ifade etmeleri ve affetme derecelerinin kadından beklenenden düşük olduğu bulgusu literatürü desteklemektedir. Kadınların evliliklerinde neleri hangi gerekçelerle bağışlamayacaklarını belirlemeyi amaçlayan çalışma sonuçları göstermiştir ki, kadınlar en çok aldatmayı bağışlamayacaklarını ifade etmektedirler. Kadınlar, kadın kimlikleri ve eş rolleri yok sayıldığında kırılıyor, üzüyor ve bunu bağışlamıyorlar (Çitil, Durmuş, 2015). Aldatma türünün her iki cinsiyet içinde aldatmaya verilen tepkiyi etkilediği görülmektedir. Araştırmanın affetmeyi kolaylaştırıcı beklenti bulgularına bakıldığında erkeklerin sanal aldatmayı daha kolay affedebileceklerini ifade ettikleri görülmektedir. Bu bulgu Yerlikaya (2015)'nın bulgusunu desteklemektedir. Yani erkekler cinsel ya da duygusal olsun aldatmanın gerçek hayatta olmasını kabul edemiyorlar denebilir.

Araştırmada aldatma yaşanan evliliklerde kadın ve erkeklerin düşük affetme düzeyine sahip oldukları ve affetme düzeyinde cinsiyet bakımından önemli bir farklılık olmadığı görülmektedir. Temel (2013), araştırmasında aldatmayı affetmede cinsiyet açısından bir farklılık olmadığını bulmuştur. Kadınlardan beklenen yüksek affetme düzeyinin ortaya çıkmamasına araştırmada aldatan erkeklerin affedilmek için hiçbir şey yapmamış olması hatta daha agresif tutum sergilemelerinin neden olduğu düşünülebilir.

Araştırmanın evlilik doyumu ve affetme derecesi bulgusuna bakıldığında kadınların aldatma öncesi evlilik doyumlarının aldatma sonrasında daha fazla olduğu görülmektedir. Ancak buna rağmen affetme düzeyi ve aldatma sonrası doyum düşüktür. Evlilik doyumu, evlilik birlikteliğinin devamında, ilişkinin niteliğinin belirlenmesinde en önemli etkenlerden birisi olmakla birlikte, ilişkinin geleceğini yordamada ve incinme yaşantılarında bireylerin vereceği tepkilerin ele alınmasında önemli bir değişkendir (Alpay, 2009, s:76). Bu bağlamda aldatma durumundan kadınlar daha fazla incinmiş ve gerçek affetme yaşanmamıştır denilebilir. Araştırma bulgusu Taysi (2007)'nin çalışmasını desteklemektedir. Bu çalışmada, incinme derecesi yönünden cinsiyetler arasında bir farklılık gözlenmiş, evli kadınlar evli erkeklere göre zararı daha incitici bulmuşlardır. Araştırmaya

katılan erkeklerin evlilik doyumu ve affetme derecesine bakıldığında, evlilik doyumlarında aldatma öncesi ve sonrası bir farklılık olmadığı ve affetme düzeylerinin düşük olduğu görülmektedir. Yani erkek affetmese de aldatmadan önceki evlilik doyumuna sahiptir denilebilir. Bu durum araştırmanın aldatma sonrasında aldatandaki değişimler bulgusuyla açıklanabilir. Aldatandaki değişimlere bakıldığında erkekte aldatma sonrası değişim olmazken kadın daha ilgili ve yakın davranmaya başlıyor, dolayısıyla erkeğin evlilik doyumunda aldatmaya rağmen bir değişim olmuyor denilebilir. Aldatma sonrası süreçte aldatmanın tekrar edilme bulgusu incelendiğinde kadınların aldatmayı tekrar etmediği ancak erkeklerin ya tekrar aldattığı ya da eşine güven vermeyen tavırlar sergilediği görülmektedir. Bu bulgu araştırmanın bir diğer bulgusu olan erkeklerin aldatma sonrası evlilik doyumlarının düşmemesini açıklayabilir. Yani aldatan kadının af dileyerek bir daha aldatmaması ve daha yakın, ilgili davranması erkeğin evlilikten aldığı doyumu kaybetmemesini sağladığını; erkeğin aldattıktan sonra affedilmek için hiçbir şey yapmaması ve aldatmayı tekrar etmesinin kadının evlilik doyumunu düşürdüğü söylenebilir.

Aldatma sonrasındaki süreçte aldatılanın düşünce ve tutumuna bakıldığında erkeklerin eşlerini aldatmayı düşündüklerini ve aldattıkları; kadınların aldatmayı düşünseler de hiçbirinin eşini aldatmadığı görülmektedir. Kantarcı(2009)'nın evli bireylerin bağlanma stillerine göre aldatma eğilimlerini ve çatışma yönetim biçimlerini incelediği çalışmada, erkeklerin aldatma eğilimlerinin kadınlara oranla daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. Özcan(2014)'ın çalışmasında da erkek katılımcıların kadın katılımcılara göre aldatma eğilimi yüksek bulunmuştur. Bu çerçevede araştırma bulgusu literatürü desteklemektedir. Araştırmanın aldatma sonrası aldatılanın düşünce ve tutumlarına bakıldığında, araştırmaya katılan kadınların, aldatıldıktan sonra eşlerini aldatmayı düşündükleri halde hiç birinin eşlerini aldatmadıklarını ifade ettikleri görülmektedir. Bu bulgu toplumsal değer yargıları açısından ele alındığında, toplumun cinsiyetçi bakış açısının kadının üzerinde etkili olduğu söylenebilir.

Çalışmanın Sınırlılıkları

Bu çalışmanın önemli sınırlılığı katılımcı sayısıdır. Değerlendirilen örneklemin aldatmaya rağmen evliliğine devam eden bireylerden oluşması katılımcı sayısının düşük olmasını etkileyen önemli bir sınırlılıktır. Aldatma konusu mahrem bir olduğundan aldatılan kişiler bunu paylaşma konusunda zorlanmaktadırlar. Özellikle toplumun bakış açısından etkilenen erkekler aldatıldıktan sonra evliliği devam ettirdiklerini açıklamak, duygu ve düşüncelerini paylaşmak istememektedirler. Çalışmadaki bu sınırlılık sonuçların tüm aldatma sonrası devam eden evliliklere genellemesini zorlaştırmaktadır. Buna karşılık araştırmanın nitel boyutuna katılan kadın ve erkeklerin eşit sayıda olmaları, yaş, eğitim durumu, meslek, ekonomik durum ve yaşanan yer bakımından çeşitlilik göstermeleri örnekleme güçlendirmektedir. Çalışmanın bir diğer sınırlılığı yalnızca aldatılan tarafla çalışılmış olmasıdır.

Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmada mahremiyet açısından çalışılması oldukça güç olan aldatma sonrasında devam eden evliliklerden alınan doyum incelenmiştir. Bunun yanında aldatma öncesi ve sonrası süreçler irdelenerek, affetmenin evlilik doyumuna etkisi araştırılmıştır.

Bu çalışmanın sonucuna göre aldatma, kadınlarda evlilik doyumunu düşüren ve affedilmeyen bir yaşantıdır. Bu sonucu etkileyen en önemli etkenler ise aldatan eşin affedilmek için çaba göstermemesi, kadının duygularını önemsememesi ve aldatmayı tekrar etmesidir. Aldatmayı affetme düzeyi cinsiyete göre farklılık göstermemiş fakat kadınların evlilik doyumunu aldatma sonrası düşerken, erkeklerin evlilik doyumunda aldatma sonrası bir değişim olmamıştır.

Bir travma olarak kabul edilen aldatmanın tüm yıkıcı etkilerine rağmen çalışmaya katılanlardan yalnızca bir kişinin profesyonel anlamda psikolojik destek almış olması toplumun bu konudaki bilinç düzeyinin düşük olduğunu göstermektedir.

Çalışmanın bulguları ışığında alanda çalışacak uzmanlara ve araştırmacılara aşağıdaki öneriler getirilebilir.

1. Nitel çalışma sonucu, evlilik doyumu ve affetme puanlarının cinsiyet, evlilik süresi, aldatma türü ve aldatmanın üzerinden geçen süreye göre farklılaşmadığını göstermektedir. Bundan sonra yapılacak araştırmalarda çocuk sahibi olma, profesyonel psikolojik yardım alma, aile ya da yakın çevrede aldatmaya tanık olma gibi değişkenlerin etkisinin araştırılması alan çalışmalarına daha fazla katkı sunabilir.

2. Çalışmanın sınırlılıkları doğrultusunda aldatma olgusunun daha iyi anlaşılabilmesi için aldatanların da çalışmaya dâhil edilmesi yararlı olabilir.

3.İleride yapılacak çalışmalarda aldatan ve aldatılan çiftler birlikte incelenebilir.

4.Araştırma sonucunda aldatılan katılımcıların affetme düzeylerinin ve aldatma sonrasında evlilik doyumlarının düşük olduğu göz önüne alındığında, aldatma temalı çalışan aile danışmanları müdahalede affetme çalışmalarına süreçlerine daha fazla yer vermelidir.

5.Araştırmanın nitel boyutunun sonucu göstermektedir ki; özür dileme ve empati ve zararın tekrarlanmaması affetmeyi kolaylaştıran en önemli etkenlerdir. Bu doğrultuda aile danışmanları aldatma ile ilgili çalışırken, özür dileme, empati kurma ve gelecekle ilgili güven oluşturmaya önem vermelidir.

6.Araştırmanın aldatmaya verilen tepki bulgusuna göre, erkekler aldatma karşısında şiddete yönelmektedirler. Bu alanda çalışan uzmanların, özellikle erkeklere yönelik öfke kontrolü ile ilgili eğitimler düzenlemesi kadına yönelik şiddetin önüne geçilmesinde etkili olacaktır.

7.Araştırmanın aldatma ile ilgili düşünceler bulgusu, aldatılan kadınların bu durumdan öncelikli olarak kendilerini suçladıklarını göstermektedir. Bu doğrultuda aldatma ile ilgili çalışan uzmanların kadınların güçlendirilmesi ve özgüvenlerinin oluşturulması konusuna yönelmelidir.

8. Araştırma sonucuna göre aldatmada kadın ve erkek için en örseleyici durum, başkasına daha fazla değer verilmiş olmasıdır. Buradan hareketle danışmanlar, aldatma sonrası yitirilen değerlilik ve öz güven duygularının yeniden kazandırılmasına yönelik çalışmalar yapmalıdır.

9.Araştırma sonucu göstermiştir ki; travmatik bir olay olan aldatma sonrasında tüm yıkıcı etkilerine rağmen yalnızca bir kişi profesyonel anlamda psikolojik destek almıştır. Toplumun en önemli yapı taşı olan aile kurumunun daha sağlıklı olması adına aile danışmanlığı konusunda toplumun daha çok bilinçlendirilmesi ve bu hizmetlerin daha ulaşılabilir olması için çalışmalar yapılmalıdır.

Kaynaklar

- Alpay,A.(2009).*Yakın ilişkilerde bağışlama; bağışlamanın; bağlanma, benlik saygısı, empati ve kıskançlık değişkenleri yönünden incelenmesi*. Yüksek lisans tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji (Sosyal Psikoloji) Anabilim Dalı.
- Aktaş, Ö.(2011).Boşanma nedenleri ve boşanma sonrasında karşılaşılan güçlükler. Yüksek lisans tezi.İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Aile Eğitimi ve Danışmanlığı Anabilim Dalı.
- Altınöz, Tosun, Ş. (2014).Kadına yönelik şiddet: Faillerin psikososyal özellikleri. Tıpta uzmanlık tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı.
- Atkins, D. C., Baucom, D. H., & Jacobson, N. S. (2001). Understanding infidelity: correlates in national random sample.Journal of Family Psychology, 15 (4),735-749.
- Atkins, D. C., Baucom, D. H., Yi, J., &Christensen, A. (2005). Infidelity in couples seeking marital therapy. Journal of Family Psychology, 19(3), 470-473.
- Bilecen, N.(2007).Yakın ilişkilerde stres ve stresle başa çıkma: Yatırım modeline göre bir inceleme. Yüksek lisans tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji(Sosyal Psikoloji) Anabilim Dalı.
- Büyükşahin, A.(2006).Yakın ilişkilerde bağlanım: Yatırım modelinin bağlanma stilleri ve bazı ilişkisel değişkenler yönünden incelenmesi. Doktora tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji(Sosyal Psikoloji) Anabilim Dalı.

- Campbell, A. M. (2009). How selected personality factors affect the relationships between marital satisfaction, sexual satisfaction, and infidelity. Doctoral's Thesis, Louisiana Tech University.
- Canel, A.N.(2007).Ailede problem çözme, evlilik doyumu ve örnek bir grup çalışmasının sınanması. Doktora tezi. İstanbul:Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Rehberlik Ve Psikolojik Danışma Ana Bilim Dalı Eğitim Bilimleri Bilim Dalı.
- Çelik, M.(2006). Evlilik doyumu ölçeği geliştirme çalışması. Doktora tezi. Adana: Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı.
- Çitil, C. ve Durmuş, E.(2015). Kadınlar neden bağışlanmaz? Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi,8(36),507-517.
- Dursun, S. (2016). Evli bireylerin bağlanma stillerine göre aldatma eğilimlerinin ve Evlilik Doyumlarının İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı Klinik Psikoloji Bilim Dalı.
- Doğan Akbalık, Ö.(2010).Evli bireylerde olumlu yanılama: İlişki bağlanımı. Yüksek lisans tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji (Sosyal Psikoloji) Anabilim Dalı.
- Gökner, Ö.(2011).Aşk ve evlilik. Ankara: Arkadaş Yayınevi.
- Gürbüz, E. (2016). Evlilik içinde aldatılan bireylerin affetmelerini yordamada bağlanma stilleri ve psikolojik sağlamlığın rolü. Yüksek lisans tezi. İstanbul: Bahçeşehir Üniversitesi.
- Gray, J. (2003). Erkekler marstan kadınlar venüsten. İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.
- Kaya, T.(2009) .İstanbul'da yaşayan boşanmış kadın ve erkeklerin boşanma deneyimleri. Yüksek lisans tezi. İstanbul: Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Antropoloji Anabilim Dalı.
- Kankaya, D. (2015).Evli bireylerde aldatma eğilimi ve cinsel yaşamlar. Yüksek lisans tezi. İstanbul:Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı Klinik Psikoloji Bilim Dalı.
- Kantarıcı, D.(2009). Evli bireylerin bağlanma stillerine göre aldatma eğilimleri ve çatışma yönetimi biçimlerinin incelenmesi. Yüksek lisans tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı.
- Kubat, D.E.(2012). Evli bireylerde aldatma eğilimi ve evlilik doyumu ilişkisinin incelenmesi. Yüksek lisans tezi. İstanbul: Haliç üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı Uygulamalı Psikoloji Programı.
- Özcan, S,G.(2014).Evli bireylerin cinsiyete göre aldatma eğilimleri, evlilik doyumu düzeyleri ve cinsel doyumu düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek lisans tezi.İstanbul:Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Ana Bilim Dalı Uygulamalı Psikoloji Programı.
- Özgün, S. (2010). The predictors of the traumatic effect of extramarital infidelity on married women: Coping strategies, resources, and forgiveness. Unpublished Master's Thesis, Middle East Technical University, Ankara.
- Özğürlü, K.(1985).Evlilik raporu.(1.Baskı). İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.
- Polat, D.(2006). Evli bireylerin evlilik uyumları, aldatma eğilimleri ve çatışma eğilimleri arasındaki ilişkilerin bazı değişkenler açısından incelenmesi. Yüksek lisans tezi.Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji (Sosyal Psikoloji)Anabilim Dalı.
- Previti, D., &Amato, P. R. (2004). Is infidelity a cause or a consequence of poor marital quality? *Journal of Social and Personal Relationships*, 21 (2), 217-230.
- Shackelford, T. K., Buss, D. M., &Bennett, K., (2002). Forgiveness or breakup: Sex differences in responses to a partner's infidelity. *Cognition & Emotion*. 16(2),299-307.
- Sungur, M,Z.(2009).Sen, ben ve aramızdaki her şey. (12.Baskı). İstanbul:Goa Yayınları.
- Taysi, E.(2007).Suça ilişkin kişilerarası motivasyonlar ölçeğini Türk kültürüne uyarılama çalışması. *Türk Psikoloji Yazıları*, Cilt10,Sayı 20,s: 63-74.
- Taysi, E.(2007).İkili ilişkilerde bağışlama: İlişki kalitesi ve yüklemelerin rolü. Doktora tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji(Sosyal Psikoloji) Anabilim Dalı.

- Temel, Duman, E. (2013). Mediating role of marital satisfaction in the types of infidelity forgiveness, trait positive affect forgiveness and coping forgiveness relationships in married men and women, Unpublished master thesis, Ankara: The Graduate School of Social Sciences of Middle East Technical University.
- Tezer, E. (1996). Evlilik ilişkisinden sağlanan doyum: Evlilik yaşamı ölçeği. *Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, Cilt 2, Sayı 7, s:1-7.
- Timuçin, A. (2002). *Aşkın Diyalektiği* (2. Baskı). İstanbul: Bulut Yayınları.
- Tortamış, M. (2014). Evli bireylerde romantik kıskançlık düzeyi ve aldatma eğiliminin şema terapi modeli çerçevesinde değerlendirilmesi. Yüksek lisans tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı Klinik Psikoloji Bilim Dalı.
- Treas, J., & Giesen, D. (2000). Sexual infidelity among married and cohabiting americans. *Journal of Marriage and Family*, 62 (1), 48-60.
- Weeks, G.T. & Keçe, C. (2017). *Aldatma ve sadakatsizlik* (1. Baskı). Ankara: Pusula Yayınevi.
- Weeks, G.T. & Treat, S.R. (2012). *Evlilik ve çift terapisi*. ABD: Pusula Yayınevi.
- Yerlikaya, Y.G. (2015). Evrimsel kıskançlıkta cinsiyet farkları: Cinsel yönelim, cinsiyet rolleri ve ilişki deneyimlerinin etkisi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Doğuş Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı Klinik Psikoloji Bilim Dalı.
- Yılmaz, S. (2016). Güvensiz bağlanma stiline sahip olan evli bireylerin aldatma ve problem çözüme becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek lisans tezi. İstanbul: Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Ana Bilim Dalı Klinik Psikoloji Bilim Dalı.

Extended English Abstract

Introduction

Marriage is an institution for child raising and the continuation of the species. The aim of the people who come together in a marriage union is to meet each other's needs in physiological, psychological and social terms (Doğan, 2010). Marriage satisfaction is the perception of the degree to which an individual meets the requirements of marriage. It can be said that the dissatisfaction in marriage and the negativities it creates increase the spouses tendency to search for positive feelings in people outside of the relationship.

Among the causes of infidelity, the state of the marriage relationship or the existing relationship is very important. According to this; the low satisfaction from marriage or the low quality and infrequency of sexual and emotional relationships in marriage can be a reason for infidelity. Many who have not experienced infidelity before say that this will, without a doubt, be the end of their relationship if they experience it in the future. However, in real life, between 60 and 75 percent of couples continue their marriage despite infidelity (Sungur, 2009).

Infidelity in marriage does not always end with separation or divorce. According to Johnson (1991), a relationship can be maintained and continued, for reasons such as investment in the relationship that cannot be received again, pressure by their social circle to maintain the relationship, and the difficulties in ending the marriage (Bilecen, 2007, p:9). Another mechanism that maintains the relationship is forgiveness. Forgiveness is an indispensable part of a couple's recovery and revival from the adverse effects of infidelity. High levels of relationship compatibility and positive reinforcements affect forgiveness positively, and the level of damage affect it negatively. As you can see, there are many reasons that maintain a relationship. It is seen that many marriages continue after infidelity, which is a negative experience with a high potential for ending the relationship. However, the continuity of these marriages does not always mean that infidelity is forgiven. The emergence of infidelity is often emotionally shocking for a couple, yet little is known about the specific individual and relationship factors that accompany infidelity (Atkins, Baucom, Yi, and Christensen, 2005).

When the research in our country is examined, it is seen that investigations are mainly related to the tendency to cheat. One of the starting points of this study is the fact that there is only a small number of studies dealing with marital satisfaction and forgiveness in a sample group that continues marriage after infidelity. As is known, the difficulty in reaching individuals who were cheated on and their voluntary participation in the study were the most important obstacles in this research. In addition, the fact that this research has been carried out with quantitative and qualitative research designs will present a unique contribution to the field research from the theoretical point of view; and in terms of the findings obtained, it is thought that it will provide the opportunity to benefit professionals working in the field of marriage and family counselling and those interested in family education in practice.

Objective

In the quantitative dimension of this study, it was investigated whether the marital satisfaction and forgiveness variables in the people who persisted in the post-infidelity marriage differ according to the sex, duration of marriage and time passed after the infidelity. In the qualitative aspect of the work, the feelings and thoughts about the infidelity, forgiveness and marital satisfaction of the people who continue marriage after infidelity; the reaction to infidelity, the contribution of the cheater to forgiveness, coping with the process of infidelity, the process after forgiveness and the satisfaction of marriage were examined.

Method

The research was a descriptive study in the form of situational analysis, and quantitative and qualitative research techniques were used. 49 people (41 women and 8 men) participated in the quantitative and 10 people (5 women and 5 men) participated in the qualitative part of the study. As data collection tools in the research; Marriage Satisfaction Scale, Scale for Individual's Motivation for Crime, Questionnaire Form and Personal Information Form were used. In the analysis of the data, T test; ANOVA and content analysis methods were used. The upper limit of error in the analyzes is assumed to be 0.05 and 0.01.

Result and Discussion

According to the quantitative results of the study, marital satisfaction and forgiveness scores did not differ according to gender, duration of marriage, and time passed since the infidelity. According to qualitative analysis, men and women realised they were being cheated on from what they heard and what they learned by watching and following their spouse's movements more closely. Given that infidelity is an unapproved situation in society, it can be assumed that the cheaters are not being sensitive enough to conceal the situation. Given the fact that the people in the sample continued their marriage after the infidelity, it can be said that these infidelities were "betrayals saving the marriage" (Weeks and Felt, 2017).

It seems that the common feeling experienced by men and women who learn that they are cheated on is anger. The cheated on women also stated that they were destroyed as well as angry, and that they felt themselves to be very worthless.

Judging from the beliefs after the infidelity, the men focus on the people who cheat on them; and women are more likely to concentrate on themselves and their relationships. In other words, while the man who is cheated on regards this as a woman's fault; it can be said that the woman is questioning why she deserves this crime.

According to another result, it is seen that men and women are mostly abused because someone else is more valued than them. In other words, in infidelity, it is possible that the destruction of the belief that women and men are the most special and indispensable things for each other and that they were deceived by a person they believe are the things that most hurt men and women.

It can be said that the cheating men in the study carried a perception that they had the right to cheat on their wives, given that they did not apologize, they thought to kill the cheating woman, and put forward reasons that underestimate the infidelity. Perhaps more striking than this is that the first thing women question when they are cheated on is what they had done to deserve this.

According to another result obtained from the research, men explained their reason for cheating on things like being in the same environment and not being able to control themselves and similar random reasons, and women explained their reasons by their husband's disinterest or them being in love with someone else, and similar motivational reasons.

Looking at what they have done to be forgiven by the people cheated on in the study, while women were crying for their forgiveness and begging their husbands, men did not do anything to be forgiven and became more aggressive. Men use inner closure methods such as spending more time with children, refusing alcohol, and moving away from home to cope with infidelity. This result is also compatible with the findings of the research. Because men perceive being cheated on as a situation that can never be shared with anyone, they choose to be alone in such a situation. Women are crying more, and using the mechanisms of discordance and denial to accept the situation and cope with infidelity.

According to the results of this study, infidelity is an experience that reduces the satisfaction of marriage in women and is unforgivable. The most important factors affecting this result are that the cheating partner does not try to be forgiven, they do not care about her feelings and repeat the infidelity. The level of forgiveness of infidelity did not vary according to sex, but although marriage satisfaction of women fell after infidelity, there was no change after infidelity in marriage satisfaction of men.

In the framework of the results of this study, research to investigate the effects of variables such as having children, receiving professional psychological assistance, witnessing family or close friend's infidelity can further contribute to the fieldwork in the subsequent studies.

Family counsellors who work on the theme of infidelity should give more room in their process to forgiveness work; building self-confidence, to apologize, to empathize, and to build trust in the future.

The research results showed that; after infidelity which is a traumatising event, only one person received professional psychological support. In order to make the family institution, which is the most important building stone of society, healthier, it is necessary to make the society more conscious about family counselling and to make these services more accessible.